

SPRIEDUMS

Latvijas tautas vārdā

Rīgā

2005. gada 19. janvārī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis M. Birzgalis,

piedaloties pieteicējam Kārlim Berkmanim un atbildētājas Ķekavas pagasta padomes pilnvarotam pārstāvim Anatolijam Zemītim, 2005. gada 11. janvārī Rīgā, Antonijas ielā 6, atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu - Kārļa Berkmaņa pieteikumu par Ķekavas pagasta padomes faktisko rīcību, nesniedzot atbildi uz pieteicēja 2004. gada 19. aprīļa iesniegumu, par pienākuma uzlikšanu atbildētājai sniegt atbildi uz pieteicēja iesniegumu, kā arī par pienākuma uzlikšanu atbildētājai atlīdzināt pieteicējam nodarītos zaudējumus 145 latu apmērā.

Aprakstošā daļa

2004. gada 28. jūnijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts Kārļa Berkmaņa pieteikums, kurā pieteicējs lūdz tiesu uzlikt par pienākumu Ķekavas pagasta padomei sniegt atbildi, kur ir iespējams iepazīties ar 1995. gada 27. maija dokumentu un protokolu oriģināliem par „Robežnieku” zemes piešķiršanu lietošanā Ilmāram Berkmanim zemnieku saimniecības izveidošanai un 1998. gada 28. septembra lēmumu par īpašumtiesību atzīšanu, kā arī par saimniecības nosaukuma maiņu.

Pieteicējs norāda, ka 2004. gada 19. aprīlī esot iesniedzis iesniegumu Ķekavas pagasta padomē, kurā lūdzis dot iespēju iepazīties ar iepriekš minētajiem dokumentiem, taču atbildi uz iesniegumu neesot saņēmis.

Atbildētāja Ķekavas pagasta padome rakstveida paskaidrojumā tiesai norāda, ka tās arhīvā saglabājies tikai 1995. gada 24. maija lēmums 2.6.§ „Par zemes piešķiršanu lietošanā zemnieku saimniecības izveidošanai”, bet sēdes protokols nezināmu iemeslu dēļ nav saglabājies.

Atbildētāja paskaidro, ka 1998. gada 28. septembra Ķekavas pagasta zemes komisijas sēdes protokols glabājas Valsts zemes dienesta Lielrīgas reģionālās nodaļas arhīvā.

Atbildētāja norāda, ka, pieteicējam ierodoties Ķekavas pagasta padomes nekustamā īpašuma nodaļā, tika izskaidrots, kur jāgriežas, lai varētu iepazīties ar iepriekš minēto dokumentu saturu.

Pieteicējs tiesas sēdē pieteikumā ietvertos prasījumus uzturēja uz tajā minētajiem motīviem un lūdza tiesu papildus, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 92. pantu, uzlikt par pienākumu Ķekavas pagasta padomei atlīdzināt izdevumus, kas pieteicējam radušies administratīvās lietas ietvaros (valsts nodeva, ceļa izdevumi, izdevumi vēstuļu un iesniegumu sagatavošanai).

Atbildētājas pārstāvis pieteikumā ietvertos prasījumus par iestādes faktisko rīcību (bezdarbību), nesniedzot pieteicējam atbildi, atzina un paskaidroja, atbildētāja nav rīkojusies tiesiski, nesniedzot pieteicējam rakstisku atbildi. Savukārt par pieteicēja prasījumu izmaksāt atlīdzinājumu par zaudējumiem, kas tam radušies ar atbildētājas faktisko rīcību (bezdarbību), atbildētājas pārstāvis paskaidroja, ka jautājums par atlīdzinājumu var tikt izskatīts tikai tad, kad pieteicējs būs dokumentāri pierādījis savus izdevumus.

Motīvu daļa

Uzklausījusi lietas dalībnieku paskaidrojumus un iepazinusies ar lietā esošajiem dokumentiem, tiesa atzīst, ka pieteikums ir daļēji pamatots un apmierināms.

1. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) 250. panta trešo daļu tiesa taisa spriedumu par iestādes faktisko rīcību, pārbaudījusi, vai faktiskā rīcība veikta, ievērojot procesuālos un formālos priekšnoteikumus, un vai tā atbilst materiālo tiesību normām.

APL 249. pants noteic, ka tiesa taisa spriedumu par pieteicēja norādīto pieteikuma priekšmetu, *nepārsniedzot prasījuma robežas*.

2. Atbilstoši APL 89. panta pirmajai daļai faktiskā rīcība ir iestādes darbība publisko tiesību jomā jebkurā citādā veidā, nevis izdodot administratīvo aktu, ja privātpersonai uz šo darbību ir tiesības vai tai šīs darbības rezultātā ir radies vai var rasties tiesību vai tiesisko interešu aizskārumus.

APL 89. panta otrā daļa noteic, *ka faktiskā rīcība ir arī iestādes bezdarbība, ja iestādei saskaņā ar tiesību normām bija vai ir pienākums izpildīt kādu darbību, kā arī iestādes sniegta izziņa*.

3. Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 104. pantu ikvienam ir tiesības likumā paredzētajā veidā vērsties valsts un pašvaldību iestādēs ar iesniegumiem un saņemt atbildi pēc būtības. Ikvienam ir tiesības saņemt atbildi latviešu valodā.

4. Savukārt likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās” 1. pants noteic, ka ikvienai fiziskai un juridiskai personai ir tiesības griezties valsts un pašvaldību institūcijās ar mutvārdu un rakstveida iesniegumiem, sūdzībām un priekšlikumiem un saņemt atbildi pēc būtības šajā likumā noteiktajā kārtībā.

5. Atbilstoši iepriekšminētā likuma 2. panta pirmās daļas noteikumiem iesniegumos, sūdzībās un priekšlikumos jānorāda iesniedzēja vārds un uzvārds (juridiskai personai – nosaukums), dzīves vai uzturēšanās vieta (juridiskā adrese), uz tiem jābūt iesniedzēja parakstam.

Tiesa konstatē, ka pieteicēja 2004. gada 19. aprīļa iesniegumā, kas ir adresēts Ķekavas pagasta padomes priekšsēdētājam I. Teivānam, ir norādīts, ka iesniedzējs K. Berkmanis dzīvo Tukuma rajona Sēmes pagasta „Birzītēs”, uz iesnieguma ir K. Berkmaņa paraksts.

Tādējādi tiesa secina, ka pieteicējs ir ievērojis iepriekšminētā likuma 2. panta pirmās daļas prasības.

6. Saskaņā ar likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās” 2. panta otro daļu, ja šā panta pirmajā daļā ietvertie noteikumi nav ievēroti, attiecīgās valsts vai pašvaldību institūcijas ir tiesīgas neizskatīt šādus iesniegumus, sūdzības un priekšlikumus.

Savukārt saskaņā ar iepriekšminētā likuma 7. pantu, *ja ir ievēroti šā likuma 2. panta noteikumi*, valsts un pašvaldību institūcijas **nav tiesīgas atteikties sniegt rakstveida atbildi uz saņemto iesniegumu, sūdzību vai priekšlikumu**.

Tā kā atbildētāja nav likumā noteiktajā kārtībā sniegusi atbildi uz pieteicēja 2004. gada 19. aprīļa iesniegumu, tiesa secina, ka atbildētāja ar savu faktisko rīcību (bezdarbību) ir aizskārusi pieteicēja Latvijas Republikas Satversmē nostiprinātās un ar likumu aizsargātās tiesības.

Tādējādi tiesa secina, ka pieteikums daļā par pienākuma uzlikšanu Ķekavas pagasta padomei sniegt atbildi uz pieteicēja 2004. gada 19. aprīļa iesniegumu ir pamatots un apmierināms.

7. Tiesa konstatē, ka pieteicējs tiesas sēdē ir papildinājis pieteikumu ar prasījumu, kurā lūdz uzlikt par pienākumu atbildētājai atlīdzināt pieteicēja zaudējumus – valsts nodevu,

ceļa izdevumus, kā arī izdevumus, kas pieteicējam radušies, sagatavojot iesniegumus un nosūtot vēstules.

APL 92. pants noteic, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, *kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.*

Tiesa norāda, ka saskaņā ar APL 126. panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu. Taisot spriedumu, tiesai atbilstoši APL 251. panta sestajai daļai ir pienākums norādīt, kam jāmaksā valsts nodeva. Tādējādi var secināt, ka valsts nodevas maksāšana netiek saistīta ar personas zaudējumiem APL 92. panta izpratnē.

Saskaņā ar APL 93. panta otro daļu (..) atlīdzinājumu var prasīt, arī pārsūdzot iestādes faktisko rīcību.

8. Saskaņā ar APL 96. pantu *iesniedzējam ir pienākums* savu zināšanu un praktisko iespēju robežās darīt visu iespējamo, lai samazinātu savus zaudējumus vai kaitējumu, kā arī darīt iestādei zināmus apstākļus, kurus tai nepieciešams zināt, lai konstatētu attiecīgā publisko tiesību subjekta atbildības pamatu un nodarīto zaudējumu vai kaitējumu apmēru. Ja iesniedzējs šo pienākumu nepamatoti nepilda, vēlāk, apstrīdot iestādes lēmumu, vai pārsūdzot to tiesā, viņš uz attiecīgiem apstākļiem nevar atsaukties. Saskaņā ar APL 150. panta trešo daļu *pieteicējam atbilstoši savām iespējām jāpiedalās pierādījumu savākšanā.*

Pamatojoties uz iepriekšminētajām tiesību normām, tiesa secina, ka pieteicējam ir jāinformē iestāde, ka ar tās faktisko rīcību vai administratīvo aktu tiek radīti reāli zaudējumi vai zaudējuma draudi, un pieteikumā tiesai ir pēc iespējas jānorāda pierādījumi, kas apstiprina zaudējumu nodarīšanas faktu un apjomu, cēlonisko sakaru, kā arī jāpievieno attiecīgo dokumentu kopijas.

9. Izvērtējot tiesai iesniegto pieteicēja iesniegumu, tiesa konstatē, ka pieteicējs ir norādījis, ka laika posmā no 2003. gada 13. oktobra līdz 2005. gada 11. janvārim ir veicis 25 braucienus, maksājot par benzīnu aptuveni 5 latus par katru braucieni, tādējādi ciešot zaudējumus 125 latu apmērā.

No lietas materiāliem izriet, ka atbildētāja nav sniegusi rakstisku atbildi **uz pieteicēja 2004. gada 19. aprīļa iesniegumu.** Tā kā iesniegumam pievienotajā sarakstā 19 braucieni ir notikuši pirms 2004. gada 19. aprīļa, tiesa uzskata, ka prasījums atlīdzināt šos braucienus ir nepamatots, jo šajā gadījumā nav konstatējama cēloņsakarība starp iestādes (atbildētājas) faktisko rīcību (bezdarbību) un sekām, kas ir vai varētu būt iestājušās, radot pieteicējam reālus zaudējumus (kaitējumu) pēc iepriekšminētā datuma. Uz to, ka šādai cēloniskai saiknei starp sekām un zaudējumu un iestādes darbību vai bezdarbību ir jāpastāv, savā pētījumā norāda arī Ilze Gredzena: „Tātad, lai indivīdam tiktu atlīdzināti zaudējumi par iestādes darbību vai bezdarbību, jāpastāv cēloniskai saiknei starp sekām un zaudējumu (kaitējumu) un iestādes darbību (bezdarbību), kas zaudējumu (kaitējumu) radījusi. Turklāt jānodala tās sekas, kas ir tiešs pārkāpuma rezultāts, no sekām, kuru raksturs ir nejaušs, kuru iestāšanos nevarēja paredzēt un kuras vispār nav saistītas ar konkrēto pārkāpumu (..)”. (Gredzena I. „Valsts atbildība un tās veidi. Zaudējumu atlīdzība administratīvajā procesā” – R., *Nordik*, 2004, 72. lpp.).

Tāpat tiesa konstatē, ka pieteicējs nav tiesai iesniedzis vai uzrādījis dokumentus, kas apliecinātu viņa tēriņus par benzīna iegādi braucieniem pēc 2004. gada 19. aprīļa.

Tiesa norāda, ka saskaņā ar APL 18. panta pirmo daļu administratīvais process iestādē privātpersonai ir bez maksas, ja likumā nav noteikts citādi.

Saskaņā ar APL 103. panta otro daļu tiesa administratīvajā procesā, pildot savus pienākumus, pati (ex officio) objektīvi noskaidro lietas apstākļus un dod tiem juridisku vērtējumu, izskatot lietu saprātīgā termiņā.

Tādējādi atbilstoši likumdevēja iecerei, ieviešot administratīvajā procesā objektīvās izmeklēšanas principu, persona var paļauties, ka tiesa pati būs aktīva lietā nepieciešamo pierādījumu iegūšanā un izvērtēšanā.

Tiesa norāda, ka saskaņā ar APL 18. panta ceturto daļu administratīvajās lietās, kas adresātam ir sarežģītas, pēc iestādes vai tiesas lēmuma, ievērojot fiziskās personas mantisko stāvokli, tās pārstāvim izmaksā atlīdzību no valsts budžeta. Atlīdzības apmēru un izmaksas kārtību nosaka Ministru kabinets.

Ņemot vērā iepriekšminētos apstākļus, persona administratīvajā procesā tiesā var sevi pārstāvēt pati un tai daudz mazāk nekā citos procesos ir nepieciešams zvērināta advokāta vai citu juridiskās palīdzības sniedzēju atbalsts.

Kā tika noskaidrots tiesas sēdē, par pieteikuma un citu dokumentu sagatavošanu iesniegšanai tiesā pieteicējs nav maksājis, jo šos dokumentus ir palīdzējis sagatavot pieteicēja draugs.

Pamatojoties uz iepriekšminēto, tiesa secina, ka pieteikums daļā par zaudējumu atlīdzinājumu ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246. – 251. p., 255. p., tiesa

nosprieda:

Kārļa Berkmaņa pieteikumu daļā par Ķekavas pagasta padomes faktisko rīcību, nesniedzot atbildi uz pieteicēja 2004. gada 19. aprīļa iesniegumu, apmierināt.

Uzlikt par pienākumu Ķekavas pagasta padomei 15 dienu laikā pēc sprieduma stāšanās spēkā sniegt atbildi uz Kārļa Berkmaņa 2004. gada 19. aprīļa iesniegumu.

Kārļa Berkmaņa pieteikumu daļā par pienākuma uzlikšanu atbildētājam atlīdzināt pieteicējam nodarītos zaudējumus Ls 145 (simt četrdesmit piecu latu) apmērā noraidīt.

Uzlikt par pienākumu atbildētājam atmaksāt pieteicējam samaksāto valsts nodevu Ls 10 (desmit latu) apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt divdesmit dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas Administratīvajā apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvajā rajona tiesā.

Tiesnesis

M. Birzgalis